

softconsulting

Inovativni finansijski alati

Autor: Lejla Softić, dipl.oec.
Konsultant za poslovni razvoj

Agenda

- **I MODUL (9,00 - 10,30): Poduzetničke finansije i inovacije**
  - Uvod - digitalni novac i suvremeni finansijski alati
  - Crowdfunding - skupno finansiranje
  - Kriptovalute i blockchain tehnologija
- Pauza za osvježenje (10,30 - 10,45)
- **II MODUL (10,45 - 12,15): Alternativni načini finansiranja**
  - Rizični kapital i poslovni anđeli
  - Greenfeild investicije
  - Javno-privatno partnerstvo
- Pauza za ručak (12,15 – 13,00)
- **III MODUL: (13,00 – 14,30): Fintech kompanije i online platforme**
  - Fintech kompanije
  - Online platforme za plaćanje
  - P2P platforme
- Pauza za osvježenje (14,30 – 14,45)
- **Praktične vježbe (14,45 – 16,45)**
- **Zaključak (16,45 – 17,00)**

Digitalni novac

- Digitalni novac pojavio se 90-tih godina prošlog stoljeća:
  - Bankovne kartice
  - E-bankarstvo
  - M-plaćanje
  - E-novčanik
  - Beskontaktno plaćanje
  - Sistemi za online plaćanje (PayPal, Google Wallet itd.)
- Mnoge računalne igre imaju neki oblik digitalnog novca.
- E-novac postoji samo u bankarskim računarskim sistemima, a ne postoji u 'fizičkoj' formi kao konvencionalni novac.
- Pojavom Bitcoin-a i tzv. kriptovaluta (digitalnih valuta):
  - 'nova' finansijska ulaganja i mogućnosti profitabilnog poslovanja
  - za sve potencijalne ulagače u digitalni novac.

Skupno finansiranje

- Skupno finansiranje (engl. Crowdfunding):
  - alternativni način finansiranja
  - specijalizirane online platforme
  - povezuju vlasnike projekata sa 'neprofesionalnim' ulagačima
  - prikupljanje relativno 'manjih' novčanih iznosa od 'velike' grupe ljudi.
- Prednost: relativno 'mali' ulagači, okupljeni oko zajedničke ideje, mogu napraviti značajne tržišne promjene.
- Nedostatak: rizičnost pri ulaganju, jer ulagači nemaju direktan kontakt sa vlasnikom ideje (projekta) ili veće saznanje o istom.

Kriptovalute i blockchain tehnologija

- Kriptovalute (engl. Cryptocurrency):
  - virtualne ili digitalne valute /novac
  - koriste kriptografski algoritam (softver)
  - nije ih izdala, niti ih nadzire središnja banka
  - plaćanja na principu peer-to-peer (eng. svaki sa svakim) mreže
  - berze digitalnog novca isti principi kao i na svim berzama.
- Kriptovalute koriste tzv. 'blockchain' tehnologiju:
  - istovjetan princip kao kod konvencionalnih valuta
  - dodjeljuju se kao nagrada za obradu transakcija tzv. rudarenje
  - korisnici nude svoju računalnu snagu za provjeru i spremanje uplata u tzv. javnoj knjizi.

Rizični kapital i poslovni anđeli

- Rizični kapital (engl. Venture capital -VC):
  - fondovi rizičnog kapitala i/ili VC preduzeća
  - za uloženi kapital dobivaju dionice ili udjele u preduzeću sa potencijalno 'visokim' povratkom uloženog novca
  - finansiranje inovativnih, rizičnih, kreativnih startup-a, koji su pokrenuli 'obećavajući' posao.
- Poslovni anđeli (eng. Business angels)
  - uspješni poduzetnici ili iskusni menadžeri
  - finansiraju startup-e 'visokog' rizika
  - 'ulaze' u vlasnički udio
  - pružaju pomoć u daljnjem razvoju i komercijalizaciji projekata
  - neformalni individualni investitori – iskustvom, savjetuju mlade poduzetnike i startup-e, te pomažu njihovom budućem rastu.

Greenfeild investicije

- Greenfield u eng. zemljište koje nije prije korišteno, na kojem ne postoji potreba za uklanjanjem ili obnovom postojeće infrastrukture, zgrada itd.
- Greenfield investicija/greenfield ulaganje:
  - Označava izravno ulaganje, u pravilu stranog kapitala.
  - Najpoželjniji, ali i najzahtjevniji oblik ulaganja.
  - Sa sobom donose nova znanja, tehnologije ili neku drugu imovinu.
- Prednosti greenfield ulaganja:
  - visoka kontrola poslovanja
  - visoka kontrola nad imidžom marke i osobljem
  - ekonomija razmjera i ekonomija obima
  - zaobilazanje trgovinskih ograničenja
  - stvaranje 'novih' radnih mjesta.

Example: Greenfield Investment

Javno-privatno partnerstvo

- JPP - proaktivni pristup u donošenju odluka od javnog značaja:
  - efikasno sredstvo - rješavanje finansijskog deficita kod izgradnje ili održavanja javne/društvene infrastrukture, bez dodatnih finansijskih opterećenja za budžet
  - dugoročan partnerski odnos - javnog i privatnog partnera - pružanje javnih usluga ili zadovoljenje javnog interesa
  - suvlasnički odnos partnera u zajedničkom privrednom društvu
  - ugovor o JPP-u između javnog i privatnog partnera
  - FIPA i Ministarstvo privrede TK – TAIEX program - JPP radionice u narednom periodu.

FinTech kompanije

- FinTech - “finansijska tehnologija”:
  - izvorno računalna tehnologija u bankama ili maloprodaji
  - podrazumijeva širok izbor tehnoloških inovacija u finansijama
  - stvaraju se platforme i svojevrsni krug finansiranja tzv. peer-to-peer (P2P) i/ili Peer-to-Business (P2B)
  - obično naplaćuju naknadu za transakcije.
- Na razvijenim tržištima/SAD, FinTech kompanije postaju dio banaka:
  - zadržavajući pri tome svoju autonomiju
  - komplementarni i zajedno korisnicima obezbjeđuju usluge.

Platforme za online plaćanje

- Online (internet) plaćanje - novac koji se razmjenjuje elektronski:
  - naplata putem interneta može se izvršiti sa kreditne kartice, tekućeg računa ili druge klirinške kuće poput [paypala](#) itd.
- Globalno tržište -više različitih platformi za online plaćanje i e-commerce poslovanje, a najpoznatije su:
  - [Shopify](#), [Magento](#), [PrestaShop](#), [WooCommerce](#), [Zen Cart](#) i [OpenCart](#).
- Inovacije pri online plaćanju – važne za konkurentost MSP.
  - [VISA inovirala osjetilne potvrde pri plaćanju](#), animacija, zvuk i vibracija.
  - Partnerstvo Mastercarda i NeoPay Viber aplikacija.

Verified by
VISA

neopay.

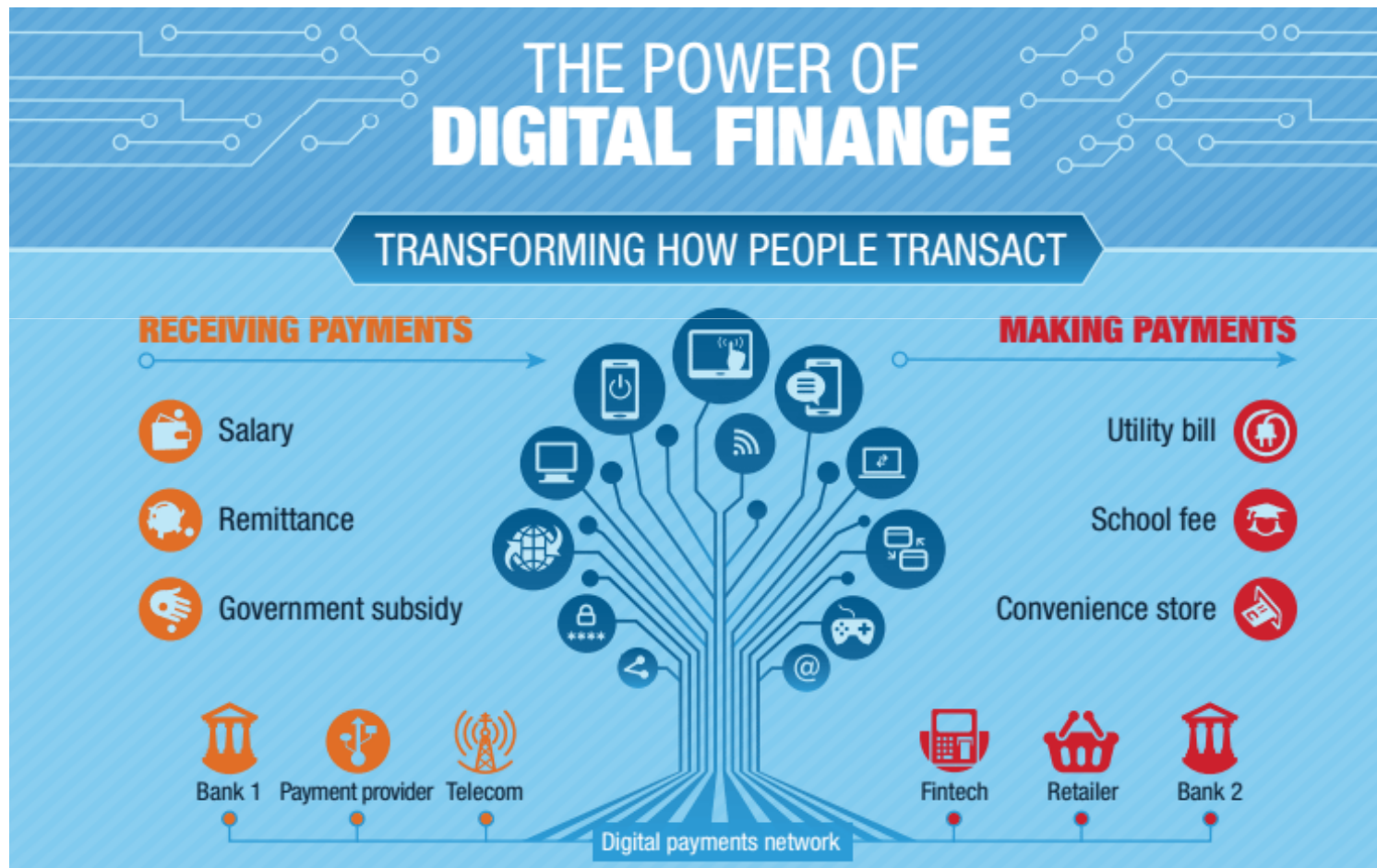
P2P platforme

- P2P platforme nisu novitet:
  - Prve ovakve finansijske transakcije izvršene prije 30-tak godina.
- P2P način plaćanja omogućava bilo kome ko ima e-mail adresu da pošalje/primi novac.
- PayPal je vrsta „klijent-klijentu (peer-to-peer, P2P)“ usluga.
- Društvene mreže (npr. Facebook), kao jednu od pogodnosti za svoje korisnike omogućavaju i usluge P2P plaćanja.
- Milenijski korisnici (finansijskih) usluga, P2P plaćanja posmatraju kao na rastući dio svog digitalnog 'novčanika'.
  - 68% P2P transakcija vrše milenijski korisnici.

Zaključak

Hvala na ukazanom povjerenju !

► Kontakt:

- lejla.softic@savjetnik.ba
- www.savjetnik.ba